ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ЗДОРОВ'Я І ТУРИЗМУ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фізичного
виховання, здоров'я і туризму

_____ Микола Маліков

«_04_» _____10_____2026 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Спеціалізований туризм

підготовки бакалаврів

денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Туризм

спеціальності J3 Туризм і рекреація

галузі знань J Транспорт та послуги

ВИКЛАДАЧ: доктор педагогічний наук, професор Наталія Маковецька

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри туризму, рекреації
та готельно-ресторанної справи

Протокол №1 від "25" серпня 20256 р.
Завідувачка кафедри туризму, рекреації
та готельно-ресторанної справи

Наталія Маковецька

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Дарина Люта

2026 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Зв`язок з викладачем (викладачами):
E-mail: natalia.v.mak@gmail.com
Телефон: +380663373713
Інші засоби зв'язку: *Viber, Facebook Messenger, WhatsApp, Telegram*
Кафедра: туризму, рекреації та готельно-ресторанної справи (каб. 302 4 корпус ЗНУ)

1. Опис навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Спеціалізований туризм» – є формування теоретичних знань, умінь і практичних навичок студентів з питань управління галузями індустрії спеціалізованого туризму і створення спеціалізованого туристичного продукту. Предметом вивчення дисципліни є організація ділового, релігійного, круїзного, івентивного, спортивного, сільського зеленого, екологічного, пригодницького, екстремального та інших сучасних видів туризму, а також географія їх розповсюдження.
Пререквізитами освітнього компонента «Спеціалізований туризм» є освітній компонент «Географія туризму та туристичне країнознавство», постреквізитами – «Технології туристичної діяльності», курсова робота в межах цього освітнього комопнента.
Вивчення дисципліни «Спеціалізований туризм» має велике значення, оскільки розширює їхні знання про різноманітні види туризму, орієнтовані на специфічні потреби і запити туристів. Ця дисципліна допомагає студентам краще зрозуміти тенденції на туристичному ринку, розвиває навички роботи в різних нішевих сегментах і сприяє підготовці до успішної кар'єри у туристичній галузі. «Спеціалізований туризм» охоплює такі напрями, як екологічний, пригодницький, медичний, релігійний, гастрономічний, спортивний, освітній тощо. Студенти дізнаються, як створювати туристичні продукти для кожного з цих сегментів, що дозволяє їм краще задовольняти потреби клієнтів. Вивчення спеціалізованого туризму допомагає студентам зрозуміти, які напрями є найбільш актуальними у сучасному світі.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	3-й	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	14 год.	
Семінарські заняття	14 год.	
Практичні заняття	16 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	46 год.	
Консультації	1 раз на тиждень, формат проведення: за розкладом особисто к.302 4 корпус; дистанційно на платформі Google meet	
Вид підсумкового семестрового контролю:	Екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=5918	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи Оцінювання
Результати навчання: 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів. 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ. 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору. 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території. 6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів. Компетентності: 1. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів. 2. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів. 3. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного). 4. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем. 5. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал. 6. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу	Методи навчання: Пояснювально-ілюстративний метод; метод проблемного викладання, частково-пошуковий, дослідницький методи. Поточні контрольні заходи: методи: усні (виступи на практичних заняттях, усне опитування, діалог, колегіальне, самоконтроль), письмові (ситуаційні завдання, тести), перевірка уміння публічно подавати певний матеріал (презентації, виступи, обговорення, рецензії). Підсумкові контрольні заходи: індивідуальні завдання (аналітичні огляди, презентації, виступи з доповіддю); екзамен: виконання тестових завдань.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Поняття "Спеціалізований туризм" Релігійний туризм як традиційний вид спеціалізованого туризму

Характеристика терміну «Спеціалізований туризм», відмінність спеціалізованого туризму від масового. Сегментація ринку спеціалізованого туризму, інфраструктура цільового туризму, географія спеціалізованого туризму. Залежність процесу організації спеціалізованого туру від зовнішніх чинників (соціально-економічного, політичного, культурного, екологічного. Види послуг у системі спеціалізованого туризму. Потреби людини. Поняття «потреби людини». Види потреб (фізіологічні, духовні, екологічні, комунікативні, зміни оточуючого середовища, творчої самореалізації, у розвагах, хобіпотреби, адреналінові). Вікові особливості формування ціннісних орієнтацій у дозвіллєвій діяльності. Вплив на формування потреб стану здоров'я людини. Релігійний чинник вибору форми проведення вільного часу. Вплив індивідуальних рис характеру на процес вибору виду дозвіллєвої діяльності (темперамент, рівень комунікабельності, фізіологічні та біологічні потреби). Поняття цільових мотивацій у туризмі. Релігійний туризм та його різновиди. Паломництво та його різновиди.

Змістовий модуль 2. Традиційні види спеціалізованого туризму.

Загальна характеристика спортивного туризму. Організація спортивних туристичних походів та спортивно-комерційних турів. Альпінізм. Лікувально-оздоровчий туризм. Освітній туризм.

Змістовий модуль 3. Новітні види спеціалізованого туризму. Екологічний туризм. Сільський зелений туризм. Розвиток сільського зеленого туризму в Україні. Міжнародний досвід сільського зеленого туризму. Етнічний туризм. Конгрес-туризм та інсентив-туризм. Діловий етикет. Івентив-туризм.

Змістовий модуль 4. Оригінальні види спеціалізованого туризму. Спелеотуризм. Екстремальний туризм. Круїзний туризм.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

5.Зміст лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість Годин		Згідно з Розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Характеристика терміну «Спеціалізований туризм», відмінність спеціалізованого туризму від масового.	2		1 раз на тиждень по чисельнику
1	Види послуг у системі спеціалізованого туризму.	1		
2	Релігійний туризм та його різновиди.	2		
2	Загальна характеристика спортивного туризму. Освітній туризм.	2		
3	Екологічний туризм. Етнічний туризм.	2		
3	Конгрес-туризм та інсентив-туризм.	1		
4	Івентив-туризм.	2		
4	Круїзний туризм.	2		
Разом		14		

6. Теми практичних, семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість Годин		Згідно з Розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Сегментація ринку спеціалізованого туризму, інфраструктура цільового туризму, географія спеціалізованого туризму.	2		1 раз на тиждень
1	Залежність процесу організації спеціалізованого туру від зовнішніх чинників (соціально-економічного, політичного, культурного, екологічного.	2		
1	Поняття цільових мотивацій у туризмі.	2		
2	Паломництво та його різновиди.	2		
2	Організація спортивних туристичних походів та спортивно-комерційних турів.	2		
2	Альпінізм.	2		
2	Лікувально-оздоровчий туризм.	2		
3	Сільський зелений туризм.	2		
3	Розвиток сільського зеленого туризму в Україні.	2		
3	Міжнародний досвід сільського зеленого туризму.	2		
3	Діловий етикет.	2		
4	Івентив-туризм в Україні.	2		
4	Спелеотуризм – світовий досвід.	2		
4	Екстремальний туризм – досвід організації в Україні.	2		
4	Можливості розвитку круїзного туризму в Україні.	2		
Разом		30		

7. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість Годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Аргументуйте свої думки щодо підходів до визначення поняття “спеціалізований туризм”. Пояснити відмінність спеціалізованого туризму від масового.	6	
1	Схарактеризувати підходи до класифікації видів спеціалізованого туризму Розкрити сутність мотиваційних чинників у спеціалізованому туризмі.	6	
2	Розкрити технологічні, економічні,організаційні, управлінські та маркетингові особливості паломницького туризму Пояснити власну точку зору щодо функцій релігійного туризму.	6	
2	Розкрити шляхи мотивації до спортивних походів Схарактеризувати особливості спортивно-комерціних походів	6	
3	Визначити особливості сільского зеленого туризму в Європейських країнах Аргументувати перспективи розвитку сільського туризму в Запорізькому регіоні	6	
3	Сформулювати перспективи розвитку конгрес-туризму в Україні Висвітлити історію та сучасні тенденції розвитку ділового туризму	6	
4	Визначити перспективи розвитку івент-туризму в Запорізькому регіоні Схарактеризувати напрями розвитку Event-менеджменту в Україні	4	
4	Висвітлити географічний аспект розвитку круїзного туризму у світі Схарактеризувати особливості річкового/морського круїзного туризму	6	
Разом		46	

8. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Практичне завдання (2 завдання: інтерактивна вправа, письмова контрольна робота)	Виконання письмового завдання на практичних заняттях – відповіді на 4 питання. Проведення інтерактивної вправи «Асоціація» на практичних заняттях.	Письмова контрольна робота – по 2 бали за кожне питання (8 балів). Інтерактивна вправа – 7 балів	
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	**2**			**15**
2	Практичне завдання (2 завдання: вікторина, інтерактивна вправа)	Усне опитування-вікторина на практичних заняттях – відповіді на 4 запитання. Проведення інтерактивної вправи «Карта вражень»	Вікторина – по 2 бали за кожне питання (8 балів). Інтерактивна вправа – 7 балів	
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	**2**			**15**
3	Самостійне завдання (2 завдання: тестування, презентація)	Виконання тестів на практичних заняттях – відповіді на 4 запитання тесту. Представлення самостійно розробленої презентації за наданою тематикою на практичних заняттях.	Тестування – по 2 бали за кожне питання (8 балів). Презентація – 7 Балів	
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	**2**			**15**
4	Практичне завдання (2 завдання: інтерактивна вправа, письмова контрольна робота)	Виконання письмового завдання на практичних заняттях – відповіді на 4 питання. Проведення інтерактивної вправи «Аналіз передумов» на практичних заняттях.	Письмова контрольна робота – по 2 бали за кожне питання (8 балів). Інтерактивна вправа – 7 балів	
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	**2**			**15**
Усього за змістові модулі контр. заходів	**8**			**60**

9. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу*	Критерії Оцінювання	Усього балів
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Екзамен	Індивідуальне Завдання	Виконання індивідуального завдання із заданої теми, презентаційний (графічний, наочний) матеріал, аудіо- та відеоматеріал, знання дослідженого матеріалу та здатність самостійно проаналізувати та ґрунтовно схарактеризувати матеріал дослідження.	Індивідуальне завдання – максимально 20 балів.	**20**
	Контрольне завдання	Відповідь на5запитань письмово.	Контрольні питання – по 4 бали за кожне питання.	**20**
Усього Балів				**40**

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

10. Рекомендована література

Основна:

1. Богатирьова Г.А. Спеціалізований туризм: метод .реком. до навч. дисц. Кривий Ріг, 2019. 36 с.
2. Богатирьова Г. А., Головань М. Г., Горіна Г. О. та ін. Спеціалізований туризм : навч. посіб. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. туризму та країнознавства. Кривийіг : ДонНУЕТ. 2021. 173 с.
3. Божко Л.Д. Туризм як соціокультурний феномен: історія і сучасність (середина XIX – початок XXI ст.): монографія. Харків:Лідер, 2017. 304 с.
4. Борисова О.В. Спеціалізований туризм: навч. посіб. для студентів закладів вищої освіти спеціальності «Туризм». К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 360 с.
5. Кляп М.П., Шандор Ф.Ф. Сучасні різновиди туризму: навчальний посібник. К.: 2011. 312 с.
6. Кравець О. М., Рябєв А. А. Курортологія : підручник. Харків : ХНУМГ ім.О. М. Бекетова, 2017. 167 с.
7. Лозинський Р., Кучинська І. Спеціалізований (нішевий) туризм: розвиток концепції в українській і зарубіжній літературі. *Вісник Львівського національного університету.* 2018. Випуск 52. С.170-182.
8. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Медичний туризм: теорія та практика : навчальний посібник. Київ : Видавництво «Центр учбової літератури»,.2019. 128 с.

Додаткова:

1. Андрєєва Г. П., Коваль П. Ф. Теоретичні засади спеціалізованого туризму. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Випуск 7. 2015. С. 90–94.
2. Корнілова В. В., Корнілова Н. В. Сучасні тенденції розвитку круїзного ринку світу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 5. С. 20–25.
3. Лозинський Р., Кучинська І. Спеціалізований (нішевий) туризм: розвиток концепції в українській і зарубіжній науковій літературі. *Вісник Львівського університету. Серія географічна*. 2018. Вип. 52. С. 170–182.
4. Шахова М.Ю. Поняття та види спортивного туризму. *Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні.* Одеса, 2019. С.368-371.
5. Шевчук А.Т., Шевчук Л.Т. Зелений туризм як середовище інноваційної діяльності. *Інноваційна економіка.* 2017.№9-10. С.28-33.

11. Інформаційні ресурси

1. Легеза В.М. Поняття та особливості розвитку релігійного туризму. - URL: http://surl.li/bwnij
2. Лозинський Р., Кучинська І. Спеціалізований (нішевий) туризм: розвиток концепції в українській і зарубіжній науковій літературі. - URL: http://surl.li/ndrqhs
3. Мельник Л.В., Батиченко С.П. Особливості розвитку лікувально-оздоровчого туризму в регіонах України. - URL: http://surl.li/bwnjp

12. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з графіком.

Політика академічної доброчесності

Під час перевірки робіт студентів додержання політики академічної доброчесності здійснюватиметься згідно з «Кодексом академічної доброчесності Запорізького національного університету» http://surl.li/xgfnso

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Під час занять користуватися мобільними телефонами, ноутбуками, планшетами та іншими персональними гаджетами можна за умов виконання завдань.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Процедуру врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти буде організовано згідно з «Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)» http://surl.li/zeitdb

Комунікація

Комунікація викладача зі студентами: електронна пошта, Moodle, ZOOM, мобільний зв'язок.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026н.р. доступний за адресою: http://surl.li/afeagu.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: https://tinyurl.com/y9tve4lk.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9pkmmp5.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://tinyurl.com/57wha734.
Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/yd6bq6p9; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9r5dpwh.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://tinyurl.com/ydhcsagx.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: http://library.znu.edu.ua. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): https://moodle.znu.edu.ua.
Посилання для відновлення паролю: https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: http://sites.znu.edu.ua/child-advance/